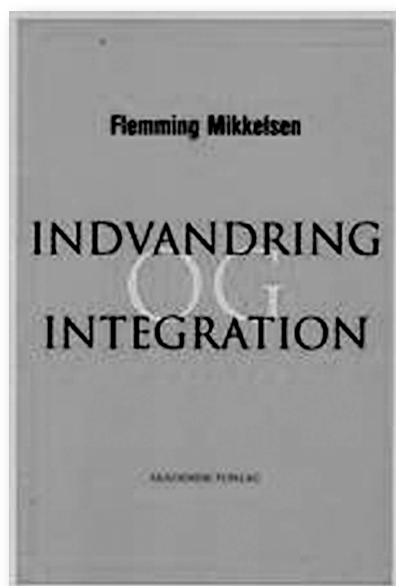

Bidrag til en nuanceret indvandrerdebat

Preben Etwil anmelder:

Flemming Mikkelsen:
Indvandring og Integration,
264 sider. Kr. 269,-.
Akademisk Forlag 2008.

Indvandring har siden folketingsvalget i 2001 fyldt utroligt meget i den offentlige debat, ofte i en rodet form uden smålig skelen til problemets reelle omfang.

Indvandrerdebatten har haft svært ved at finde fodfæste på et faktisk oplyst grundlag. Diskussionerne har ofte haft præg af formodninger, fordomme og frygt. Med Flemming Mikkelsens nye bog "Indvandring og Integration" foreligger der en god mulighed for at bringe diskussionen tilbage på sporet, hvor indsigt og overblik kan præge de politiske uenigheder, der jo altid vil foreligge. En politisk uenighed der bygger på et fagligt grundlag, er at foretrække frem for et politisk skænderi, der svæver rundt i et nærmest halvreligiøst rum. Religion er noget man tror eller føler. Viden er noget faktisk, som kan efterprøves af andre. Flemming Mikkelsens bog hører helt klart til i den sidste kategori.

Det man så kan beklage, er, at bogen givetvis alligevel ikke rigtig vil indgå i den offentlige debat efter fortjeneste. Det skyldes dens manglende formidlingsevne. Den er skrevet som en lærebog, og som sådan må den påregnes at være fremragende, da den er grundig og skaber overblik over hvilken viden, der foreligger på området. Men som indlæg i indvandrerdebatten mangler den det pædagogiske og politiske touch.

Bogen er ikke svær at læse, men er i al sin vidensopbygning noget kedelig. Den får det hele med, men den taber dermed den læser, der af ren og skær lyst og interesse vil sætte sig ind i stoffet.

"Indvandring og Integration" starter med at præsentere den eksisterende forskning på området, samtidig med at begrebet integration indkredses. Det viser sig hurtigt, at det ikke er en helt let øvelse. Det samme gør sig også gældende, når indvandrerstatistikken skal afgrænses. Dette til trods viser statistikken med stor tydelighed, at indvandringen har været af et betydeligt omfang, og at integrationen ikke altid har været en let proces.

Tilknytningen til arbejdsmarkedet har ikke været uden betydelige problemer, da indvandrere typisk både har en lavere beskæftigelsesfrekvens og højere arbejdsløshedsrisiko. Men trods al jammerligheden ser det ud til, under en højkonjunktur, at der faktisk er lys forude.

Gennemgående er indvandrerens uddannelsesniveau ringere end de øvrige danskeres, hvilket ikke gør integrationen lettere. Men også her kan man finde positive undtagelser: "Iranernes høje uddannelsesniveau skiller sig klart ud fra de øvrige, inklusive danskerne; men også eksjugoslavere scorer forholdsvis højt i kraft af deres erhvervsfaglige niveau". Især har indvandrerkvinderne et bekymrende lavt uddannelsesniveau. Også religionen spiller en begrænsende rolle for uddannelsesniveaut. Til gengæld ser det ud til at efterkommerne kommer efter det uddannelsesmæssige efterslæb. Danskundskaberne skal også være bedre, hvis integrationen skal kunne lykkes.

Ghettoisering er et andet problemfelt, der tages op i bogen. Indvandrere er overrepræsenteret i den almennyttige boligsektor, men igen kan man se en udvikling hen mod en ændret tilstand – fx stiger andelen af ejerboliger blandt nydanskerne.

Indvandrerne har store familier og bor på relativt lidt plads. Dette øger ikke tilnærmelsen til det øvrige danske samfund. Igen er forholdene ikke statiske, men man kan altid diskutere, om ændringshastigheden er tilstrækkelig.

Bogen redegør også for indvandrerens organisering og mobilisering og bekræfter tydeligt, at der ikke er tale om én samlet gruppe. Det samme gør sig gældende, når man undersøger indvandrerens religiøse forhold nærmere. Det har været her, at tonen i den offentlige debat har været mest indædt og hadefuld: "således at vi i dag ikke længere taler om "indvandrere", "nydanskere" eller "etniske minoriteter", men derimod om "muslimer" og nogle gange "islamister" – skønt det er de samme mennesker, det drejer sig om". Der findes ingen statistik på området, men alligevel kan man skønne, at ca. 80 pct. af indvandrerne kommer fra lande, der er domineret af islam. Men der findes så mange

religiøse retninger og nationaliteter, at det er en total misforståelse at betragte muslimerne som én samlet gruppe. Dette kapitel burde være pligtlæsning for alle, der i offentligheden vil gøre sig kloge på de fremmedes religion: "de fleste ungdomsorganisationer og nyere islamiske organisationer er enige i, at islam i Danmark må blive præget af de herskende normer og værdier i det danske samfund. En undtagelse fra denne regel er organisationen Hizb ut-Tahrir".

Indvandrere har generelt som politiske aktører en lille synlighed, eller repræsentation, i det demokratiske samfund. Men også her har man kunnet konstatere en ændring over tid, og især længden af indvandrerens ophold i landet har spillet en positiv rolle for den politiske deltagelse. Undersøgelser viser, at indvandrerens partipolitiske holdninger for øvrigt er langt mere venstreorienterede end resten af befolkningens holdninger.

Holdningen til indvandrerne er generelt blevet stærkt polariseret. Modviljen mod indvandrere er stigende med stigende alder og faldende uddannelsesniveau. Det er også vigtigt at notere sig, at modviljen har bevæget sig over på den venstre side af den politiske skala.

Bogen prøver også at spore, om der findes egentlige racistiske bevægelser i Danmark. Svaret er noget uldent og kredser om, hvordan man skal tolke Fremskridtspartiets og senere Dansk Folkepartis retoriske udfald mod indvandrerne.

Bogens faktuelle del slutter af med at undersøge diskrimination af indvandrerne. Dette er svært at påvise, da der både er tale om reel og oplevet diskrimination. Diskrimination findes naturligvis, men de fleste indvandrere lader sig tilsyneladende ikke mærke af den. Det oplyser de i hvert tilfælde selv i nogle spørgeundersøgelser.

Bogen slutter som den begyndte – med en akademisk diskussion af, hvor integrationen og integrationsforskningen bevæger sig hen i fremtiden. Dette er givetvis interessant for den fremtidige forskning, men er nok ikke så policyorienteret. Til bogens forsvar kan man jo sige, at det har heller ikke været formålet med den.